

POLEPSZAĆ (13) *vb impf*

o oraz a jasne; -e- (5), -é- (1) *PudłFr.*

inf polepszać (1). ◇ *praes 1 sg* polepsząm (2). ◇ *3 sg* polepszą (2). ◇ *1 pl* polepsząmy (1). ◇ *3 pl* polepszają (1). ◇ *imp 2 sg* polepszaj (1). ◇ *3 sg* niech polepszą (1). ◇ *con 2 sg m* byś polepszał (1). ◇ *3 sg m* by polepszał (1). ◇ *con praet 1 sg m* bych był polepszał (1). ◇ *part praes act* polepszając (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn) s.v. polepszyć.

1. Zmieniać na lepsze, poprawiać; *corrigere, emendare Mącz; meliorare, meliorem [aliquem] a. melius(culum) [aliquid] facere a. reddere Cn (13) :*

a. Pod względem moralnym [w tym: czego (8)] (11) :

W połączeniach szeregowych (3): Et Romae fuit Magistratus magnae reverentiae et potestatis. Panowie rądni którzy mieli moc kądżego żywot/ záchowanie/ y ymienie łzácować/ nąpominąć/ karąć y polepżać. Mącz 47a; Corrigo, Nąkrzeczam ząs y proftuyę. Metaph. Poprąwiam/ Polepżam/ Karzę. Mącz 350b, 40b.

Zwroty: »swych obyczájów polepszać« (1): Przeczże śwych obyczájów wždy nie polepżamy? Prot D.

»żywota (swego) polepszać« [szyk zmienny] (7): RejPs 58; KrowObr 186v; A toć dawam zá pokutę/ żebyś łie łtárał iákobyś polepżał żywotą łwego/ á łtárał łie wedle możności łwoiey/ ábyś nie obrażał thák dobrotliwego Pána łwoiego/ á nie wyłtępował z woley łwiętey łiego RejPos 120, 14; BiałKat 251; áby poznawłzy wielkość złości łwych/ zá ktore Chriłtus vćierpiał: onych łie káiał/ y poprzełtał: á nąpotym żywota polepżał/ y pobożnie żył. CzechRozm 220v; Otożby podobniey X.K. y włzytkim nam/ ty prawdziwe wyroki łyná Bożego/ y dekretá vpátrować/ y onych łię łękác: á w czás żywotą łwego polepżáiąc/ przed łprąwiedliwym gniewem Bożym vćiekác NiemObr 115.

b. Pod względem sytuacji życiowej (1) :

Zwrot: »polepszać sobie« (1): CZekałem długo łczęłcia: lecz iz przyłć niechćiało/ Bych mu więcey nie łłuzył/ ták mi łye też zdáło. Rad/ przełstrzégáiąc cnoty/ przełtánę w chudobie/ Pułczam łwóy plác łnłzému/ niech polépża łobie. PudłFr 10.

c. *Poprawiać tekst, usuwać błędy (1) :* Emendo, Poprąwiam/ polepżam/ błąd y omyłki wyrzucam. *Mącz 215d.*

2. *[Podwyższać wynagrodzenie o jakąś kwotę; addere, adicere Cn [komu ile]: Choralisom z kantorem 6 na rok dawają per mc. 41/2, ale kantorowi ratione superioritatis polepszają grzywnę 1 LustrMalb 177.]*

Synonimy: 1. naprawiać, poprawiać; 2. podnieść, podwyższyć.

Formacje współrdzenne cf LEPSZYĆ.